

Bemærkninger til foranstaaende Forslag.

Ved Grundloven af 5. Juni 1915 forlod man det i § 36 i den reviderede Grundlov af 28. Juli 1866 opstillede Krav om, at Halvdelen af Valgmændene til Landstinget skulde vælges af de Vælgere, som i det sidste Aar havde været ansat til en Skatteindtægt af mindst 2 000 Rd.; men samtidig gaves Valgretten til Landstinget kun til de Folketingsvælgere, som har fyldt deres 35te Aar.

Dette Alderskrav i Forbindelse med den indirekte Valgmaade og Udpegningen af de tingvalgte Medlemmer samt Valgperiodens Længde har medført, at Sammensætningen af Landstinget er noget anderledes end Folketingets Sammensætning. Det tør vistnok siges, at der ved Valg af Landstingsmedlemmer har vist sig en Tendens til Udvælgelse af Personer med en længere Levetids Erfaring, saa at Tinget med nogen Føje kunde betegnes som „De ældres Ting“; men ved Siden heraf har Tinget partimæssigt set faaet en anden Sammensætning end Folketinget; og om end Forskellen i saa Henseende kun er ringe, er dette dog resulteret i, at Landstingets Flertal i flere Tilfælde har modsat sig Gennemførelsen af Lovforslag, som i Folketinget i Kontakt med Befolkningens Flertal har opnaaet en aldeles overvejende Tilslutning. Da dette har været Tilfældet endog med Hensyn til Forslag, hvis Betydning for det almene Vel Regeringen har maattet tillægge en overordentlig Vægt, har man anset det for paakrævet at forelægge for Rigsdagen det foranstaaende Forslag, gaaende ud paa Afskaffelse af Landstinget, hvilket Forslag — kun med uvæsentlige Ændringer — er ligelydende med det, der som Bilag 2 ledsagede den under 23. Marts 1929 afgivne Beretning fra Folketingets Udvalg angaaende Forslag til Lov om Valg til Rigsdagen (Folketinget 1928—29, Blad Nr. 220).

Med Hensyn til de foreslaaede Forandringer i Grundloven, som ikke i snævrere Forstand angaar Spørgsmaalet om Landstingets Afskaffelse, men staar i naturlig Forbindelse hermed, bemærkes:

1. Angaaende de foreslaaede Ændringer af §§ 14 og 26 henvises til Bemærkningerne nedenfor under 3.

2. Ved den foreslaaede nye § 52 er der til Erstatning for den gentagne Prøvelse af Lovforslagene, som fulgte med

Tokammer-Systemet, foreslaet oprettet et fast Revisionsudvalg, sammensat saaledes, at det rummer juridisk, administrativ og teknisk Sagkundskab, hvilket Udvalg skal have til Opgave at underkaste Lovforslagene Gennemsyn, førend de kommer til endelig Afgørelse i Rigsdagen.

Ved Oprettelse af et saadant Udvalg vil man nærme sig den i forskellige andre Landes Forfatninger fastsatte Ordning med et særlig sagkyndigt Organ (Lovraad), hvis Opgave i sin mest udviklede Skikkelse bestaar i en Prøvelse af Lovforslagene, dels forinden de fremsættes for Rigsdagen, dels, for saa vidt de foreslaas ændrede i Rigsdagen, inden dennes endelige Vedtagelse af Forslagene.

De nyere Tidens — til Dels ved forskellige ekstraordinære Forhold foraarsagede — forcerede Gennemførelse af mangfoldige, i adskillige Tilfælde meget udførlige og særdeles omfattende Love, har givet Anledning til, at man oftere har følt Ønskeligheden af en paa fremragende og alsidig Sagkundskab bygget Prøvelse af i hvert Fald alle større og vigtigere Lovforslag. Offentlige Drøftelser af dette Spørgsmaal har i senere Tid fundet Sted saavel i Danmark som i andre Lande. Til Orientering i Sagen henvises til Administrationskommissionens Betænkning, Side 95 f. f., samt senere Foredrag og Diskussioner ved administrative Møder (Nordisk administrativt Tidsskrift 1925, Side 239 f. f., samt 1933, Side 217 f. f.).

3. Angaaende det foreslaaede Bortfald af §§ 66 og 67 bemærkes, at en særlig Rigsret, naar intet Landsting bestaar, i hvert Fald maatte sammensættes anderledes end hidtil; men det maa vistnok erkendes, at Forudsætningen for en særlig Domstol til Paakendelse af Spørgsmaal om Ministres politiske Forseelser maa være, at denne Domstol er sammensat saaledes, at den indeholder et særligt statspolitisk Element. Naar Rigsdagen imidlertid kun har eet Kammer, og dette ifølge Grundlovens § 14 ved Siden af Kongen har Paataleret med Hensyn til de omhandlede Forseelser, bortfalder Muligheden for den nævnte Sammensætning. Under de ændrede Forhold maa det derfor anses for naturligt, at Sager, rejst mod Ministre i Anledning af deres Embedsførelse, paakendes af Landets almindelige Domstole.